

Tema I Apostol Bologa

Apostol Bologa este personajul principal al romanului „Pădurea spânzuraților”, primul erou din literatura română întrucât de intelectualul ce trăiește o dramă de conștiință.

Eroul principal se conturează în trei ipostaze importante: cea de cetățean, cea de român și cea de om.

Apostol Bologa este fiul aprigului avocat Iosif Bologa ce fusese doi ani înțemnițat, și al Mariei, care avea pentru copilul ei o „dragoste idolatră” și al cărui suflet era plin de credință, reproșându-și chiar dacă nu cumva îl iubește mai mult pe odrasla mai mult decât pe Atotputernicul”. Astfel copilul Bologa La vârsta de 6 ani are o viziune pe care mama sa o interpretează cape un semn divin și își dirijează copilul spre calea preoției . Acesta dezvoltă din Bologa un caracter fricos, îndoielnic. Dar tatăl întors din armată dezvoltă din Apostol un caracter tenace , accentuând latura patriotică în educarea lui, cuvintele lui emblematice fiind „să nu uiți nici odată că ești român. Astfel Bologa primește din partea părinților lui o educație contradictorie care părea solidă. Elev la liceul din Năsăud trăiește un experiență tristă prin moartea tatălui său considerând că la pierdut pe D-zeu . „ Am pierdut pe D-zeu, îl fulgeră prin minte”.

Student la facultatea de filozofie din Budapesta este dornic de cunoaștere dobândind stima profesorilor pentru inteligența sânguină și curajul opiniilor, aici caută certitudini crezând că știința îi poate oferi un „adevăr absolut”.

Se logodește cu Marta Dansa și din orgoliu dar și din dorința de cunoaștere se înrolează pe front convins că războiul „este un adevărat izvor de viață cel mai eficace element de selecțiune(...) pentru că numai războiul este adevăratul generator de energii” .

Romanul debutează cu scena spânzurătorii lui Svoboda în care se conturează ipostaza de cetățean. Toată această ipostază poate fi plasată sub formula „ omul nu este nimic în afară de stat”.

Eroul va fi obsedat de conștiința datoriei dar lumina triumfătoare, izbăvitoare din ochii lui Svoboda cât și din discuția ulterioară de la popota ofițerilor va răsturna scara de valori a personajului și va intra treptat într-o criză morală. Încearcă să se convingă că a procedat corect dar va începe să simtă un sentiment de culpabilitate față de o crimă mascată cu grijă.

Astfel se apropie din nou de ipostaza de cetățean obsedat de datorie.

Pe front este viteaz , decorat și captat în Curtea Marțială și participând astfel la condamnarea lui Svoboda.

Momentul în care află că va fi mutat pe frontul din Transilvania va genera în sufletul lui adevărată imposibilitate morală, de a lupta împotriva propriului său neam.

Acum se conturează a doua ipostază a eroului cea de român. Apartenența lui la națiunea română va traversa acum conștiința eroului.

Pentru a traversa situația limită a existenței sale Bologa va încerca să distrugă reflectorul rusesc crezând ca în acest fel ca răsplătă nu va fi trimis pe frontul din Transilvania.

Generalul Kark refuză rugămintea lui Bologa și emite ipoteza unei viitoare dezertări.

Ia hotărârea de a dezerta dar este rănit și internat în spital iar confruntarea cu moartea îl îngrozește.

Îi mărturisește lui Varga că ideea dezertării nu l-a părăsit pentru că: „Lege, datorie, jurământ sunt valabile numai până în clipa când îți impun o crimă față de conștiința dată, nici o datorie din lume nu are dreptul să calce în picioare sufletul omului”.

Repartizat la coloana de muniții din spatele frontului contribuie indirect la crimă față de propriul neam.

Rupe logodna cu Marta dar găzduit de groparul Vidor se îndrăgostește de Ilona care-l cucerește prin sinceritatea sentimentelor ei.

Este chemat din nou la Curtea Marțială și pus în situația de a judeca 12 țărani români învinuiți pentru trădare. Pentru a doua oară se conturează ipostaza de român. El hotărăște pentru a doua oară să dezerteze și de această dată o și face deși era conștient că sublocotenentul Varga îl urmărește. Pleacă într-o noapte să treacă linia frontului dar se rătăcește și este prin de o patrule chiar în sectorul lui Varga, care-l arestează.

Este judecat și condamnat la moarte. Acum se conturează ipostaza lui de om.

Condamnat la moarte eroul se caută pe sine însuși, se eliberează de teroarea ideilor pure de zbuțiu sufletesc generat de sentimentul de culpabilitate de povara nesincerității și a crimei de

existența neautentică și falsă. Asistăm astfel la un adevărat proces de purificare de împăcare a eroului cu sine cu întreaga umanitate cu sine. „Acuma mi-e sufletul liniștit iubirea îmi ajunge căci iubirea îmbrățișează deopotrivă pe oameni și pe D-zeu viața și moartea”

În momentul spânzurării, ca și Svoboda la începutul romanului, „Apostol își potrive singur ștreangul cu ochii însetați de lumina răsăritului”. Moare „în vreme ce în urechi i se stingea glasul preotului: Primește, Doamne, sufletul robului tău Apostol...”

Apostol Bologa moare ca un erou al neamului său, din dragoste pentru țara sa, pentru libertate și adevăr, pentru triumful valorilor morale.